

COMPETÈNCIA DESLLEIAL



1. Fitxa tècnica

Títol original: Concorrenza sleale

Direcció: Ettore Scola

Guió: Pulvio Scarpelli, Fusio Scarpelli, Giacomo Scarpelli, Ettore Scola, Silvia Scola

Producció: Franco Comiteri

Director de fotografia: Franco di Giacomo

Montatge: Raimondo Crociani

Disseny de producció: Cinzia Io Fazio, Luciano Ricceri

Decorats: Ezio di Monte

So: Andrea Pretrucci, Corrado Volpicelli

Duració: 110'

Nacionalitat: Italiana, 2001

Actors i actrius:

Família Melchiorri:

Umberto: DIEGO ABATANTUONO

Marguerita: ANITA ZAGARIA

Pietruccio: W ALTER

DRAGONETTI

Oncle Pepino: AUGUSTO

FORNARI

Paolo: ELIO GERMANO

Angelo: GERARD DEPARDIEU

Crispina: FEDERICA BONA

VOLONTA

Família Simeón:

Leone: SERGIO CASTELLITTO

Giuditta: ANTONELLA ATTILI

Susana: GIOIA SPAZIANI

Lele: SIMONE ASCANI

Avi Mattia: JEAN-CLAUDE BRIAL y

Àvia Eugenia: IVONNE EKMAN

Chiaretta: SANDRA COLLODEL

2. Resum de la pel·lícula

Tracta de la rivalitat comercial entre dues famílies: la d'Umberto, sastre d'ofici que té una elegant sastreria en una carrer comercial de Roma, i Leone, propietari d'una modesta merceria que es va adaptant als temps moderns. L'acció se situa a l'any 1938. Mentre els dos homes renyeixen i es barallen per la competència comercial; es seves famílies fan una vida al marge d'aquestes trifulgues dels negocis fins que es proclamen lleis racistes i aleshores a tots plegats els cal prendre posicions personals i ètiques.

3. Selecció de les escenes del DVD

1. Inici

2. Generacions

3. Males intencions

4. Contraatac

5. Amor i traïció

6. La comissaria

7. Discussions

8. El dilema

9. La família

10. Complicacions

11. Apropiament

12. Desenllaç

4. Presentació pel professorat

Es tracta de dues famílies de la mateixa classe, dels mateixos costums i hàbits, amb fills que estudien i que s'enamoren -Paolo el fill d'Umberto s'enamora de Susanna filla de Leone- o fan els deures junts com Petruccio i Lele.

Fins a mitja pel·lícula no tenim cap indici de cap on aniran les coses, tot i que a l'entorn es van filtrant els moviments de la política i es va espesseint i enrarint progressivament l'atmosfera.

Però quan els feixistes proclamen les lleis que discriminen els jueus i els diaris comencen a parlar "d'una superior raça ària i una esquifida raça jueva" s'inicien els problemes entre les famílies, perquè per primer vegada ens adonem que ser jueu adquireix una importància que mai no havia tingut. Aquí el ritme i l'atmosfera del film canvia radicalment i planteja la brutalitat, la impotència, la força i la irracionalitat de determinats poders.

Es mostra la tragèdia des de les dues bandes. Leone i la seva família sofreixen en la pròpia pell la discriminació i l'horror de la barbàrie i el cretinisme, però també Umberto es troba impotent davant d'una realitat que abans no veia, ara no compren i per a la qual no té resposta.

A més dels personatges centrals, el film aporta una colla de caràcters molt interessants per a ser comentats, des del comissari de policia, fins al germà d'Umberto (Gerard Depardieu)

Aquest film va ser dedicat als joves "que no saben res o ben poc de les lleis racistes" perquè aprenguin a combatre la injustícia, amb més energia i força del que van fer els joves d'aleshores.

5. Visualització

Tot el film

- Veure el film seguint la relació d'algunes persones especialment entre les parelles "naturals" que es plantegen en el film:

- Umberto i Leone

- Margheritta i Giuditta

- Pieruccio i Lele

- Paolo i Chiaretta

Mostrar quins elements tenen en comú, quins són diferents, com interrelacionen, si és que ho fan, etc.

- Veure algunes seqüències del film:

- .La relació entre els nens

- .La relació entre els joves

- .La relació entre Umberto i Leone

Unes parts del film

Caldrà triar en funció de l'aspecte que es vulgui remarcar.

6. Fitxa d'observació

EL QUE TU SAPS

- a. En quins àmbits s'usa el mot competència?
- b. Diries que ets una persona competitiva?
- c. En què consisteix a parer teu la lleialtat?
- d. T'has sentit impotent alguna vegada davant d'algun fet?

SOBRE EL FILM

- 1 Distinció (i si s'escau també descripció) entre personatges principals i secundaris
- 2 Noms dels personatges principals i qui són (relacions familiars, professió, etc..)
- 3 Llocs i anys de l'acció (temps transcorregut entre l'inici i el final del film: anys, estacions, dies, hores, etc..)
- 4 Algun comentari important sobre el film: una frase, una imatge, una mirada, etc.
- 5 Temàtica que planteja a parer seu
- 6 Què és el que més t'ha cridat l'atenció
- 7 Què creus que no has comprès?
- 8 T'has posat a la pell d'algun dels personatges? Pots explicar-ne la raó?

Qüestions generals

1. Preguntes generals

- Pot ser que hi hagi lleis que siguin injustes o immorals?
- Fins a quin punt la coacció social ha de determinar la nostra conducta?
- Què fer quan algunes lleis atempten contra la nostra consciència?
- Es un film que tracta de l'odi o de la indiferència?
- Quin personatge del film creus que té més talla moral?
- Fins a quin punt els qui callen i deixen fer són culpables o responsables de certes situacions?
- Quin paper fa la radio en aquest context?
- Què denuncia i què salva el film? Hi estàs d'acord?
- Creus que aquest film té alguna cosa a veure amb el món d'avui?
- Qui serien avui els "ciudadans de segona fila", els immigrants, els sense papers?
- Tot i ser ficció, creus que es podia haver donat algun cas semblant?

- De què diries que va el film?

Competència i col.laboració

Pensar per si mateix

Les diferències

L'amistat

Els prejudicis

Igualtat i diferència

Discriminació

Política

civisme

solidaritat

Ètica del comerç

Convivència

denúncia social

relacions humanes

....

2.Els personatges

El film és un retaule del que devien ser les famílies italianes acomodades els anys 30. Malgrat la diversitat de situació i de postures hi ha alguns rols comuns: nens, avis, dones, etc.

Podries fer una anàlisi de les actituds que prenen les distintes persones de la família Melchiorri: davant de l'aprovació de les "lleis racials"?

Umberto Marguerita Pietruccio Oncle Pepino Paolo Angelo Crispina
--

3.La pel·lícula

Quins aspectes tècnics han estat més sorprenents per a tu?

Diries que és un film rodat en exteriors o en estudi?

Per què creus que el director va decidir aquesta opció i no altres?

➤ Què pot tenir a veure aquest film amb els valors de la convivència

Grans temes

1. Àmbits de convivència

Quants àmbits de convivència es mostren al film?

Família, barri,

La família

➤ Essent dues famílies de composició i nivell econòmic semblants quines diferències hi trobes en la seva manera de relacionar-se?

➤ Veus alguna diferència entre aquestes famílies i la teva o les d'avui?

➤ Les famílies del film són força tradicionals, avui ja parlem de famílies monoparentals o múltiples. Cap on creus que evolucionarà el model de família en el futur?

L'amistat

A. Per mi l'amistat és

.....

B. Enumera per ordre d'importància, les coses que valores més en un amic o amiga

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5

➤ Comenta algun d'aquests *Refranys*:

"Més val un bon amic que cent parents"

"Qui té amics té fatics"

"Dient les veritats es perden les amistats"

"D'amics, pocs i bons"

"Mosso i amic, ni pobre ni ric"

.....

➤ *Proverbis*

Llegeix aquests proverbis amb atenció i procura fer-ne un que et vagi a mida

"Estar sense un amic, és ser pobre de veritat". Somàlia

"L'amistat és un camí, no un destí". Alberoni

"L'amor és sublim o miserable, heroic o estúpid, mai just. El registre de la justícia no és l'amor, és l'amistat" Alberoni

2. Pensar per si mateix

Exercici. Coacció social i mitjans de comunicació

- Si tots els del teu grup d'amics porten texans, ¿trobes que tu també has de portar texans?
- Quan t'adones que en un grup tothom fuma, ¿trobes que tu també has de fumar?
- Fas els deures o estudies (o no) perquè tots els altres també els fan (o no) o tens les teves raons per fer el que fas o no fas?
- Creus que dir "Perquè els altres ho fan" és una bona raó?
- En quins casos "fer el que fan els altres" pot ser una bona raó?
- Encara que "facis el que fa tothom, ets responsable dels teus actes?"
- Creus que entorn teu les persones pensen pel seu compte o es deixen influenciar pels altres o pels mitjans de comunicació?
- En algunes circumstàncies la coacció social és positiva?
- En quines circumstàncies és una mala cosa?

3. Discriminació

Desigualtat: situació de desequilibri. Les persones estan en situacions diferents, millors o pitjors, però no en situació d'equitat, de paritat.

Diferència: situacions distintes provocades per elements externs: físic (color de la pell, constitució, etc..) i culturals: creences, gustos, ideologies, etc.

Discriminació: situació de diferència clarament perjudicial i injusta que atempta contra els meus drets en quant a persona.

- Quin és el tipus de discriminació que s'exemplifica en el film?

Text: Igualtat -diferència

"Els homes són iguals perquè comparteixen la situació humana i les seves dicotomies existencials inherents; i són únics per la manera específica com resolen llur problema humà. La diversitat infinita de personalitats és en ella mateixa característica de l'existència humana" E. Fromm. *Per una ètica humanística*, pàgina 54.

- Comenta i exemplifica aquesta cita tot basant-te en el film

Text: La no violència

SER "NO VIOLENT ÉS" :

1. Prendre consciència que el poder més actiu i revolucionari és l'amor.
2. Acceptar, no només intel·lectualment, sinó també vivencialment, l'absoluta igualtat entre les persones.
3. Estar convençut que una vida humana val més que totes les idees del món juntes.
4. Veure el món com una casa de tots, on cada un hi ha d'estar a gust.
5. Ser una persona amb ple domini de si mateix i no un conjunt de passions i d'instints.
6. Posseir una gran dosi de flexibilitat en el tracte amb els altres.
7. Reconèixer que la dignitat de les persones no es recolza en les seves idees ni en la seva procedència social.
8. No veure mai en l'altre un enemic, sinó una persona que actua de forma diferent.
9. No admetre la injustícia o l'opressió dels altres.
10. Saber dialogar i estar disposat a donar una nova oportunitat al que et va ofendre." (Cfr. Gil, R., 1989 i Marasso, 1986).

a) Reflexió personal

b) Pla de discussió. Algunes pistes per facilitar la direcció de la discussió :

- Enumerar algunes situacions de violència que més ens impressionen.
- Recerca de les arrels o causes d'aquestes situacions.
- Quins són els principals efectes?
- Analitzar i jutjar la violència que es dona al nostre ambient.
- Quina és l'opinió i la reacció de la gent enfront la violència?
- Hi ha entre nosaltres actituds de violència?
- Quines són les nostres actituds enfront la violència?
- Quines solucions s'aporten des de posicions pacifistes i no-violentes?
- Quines solucions hi veus tu?

c) Conclusió. Convidar als alumnes a sortir a la pissarra i amb paraules clau anar completant aquesta frase incompleta: "ser no violent es..."

Per a saber-ne més

1. Pensar per si mateix

Pensar per si mateix significa que tens les idees clares, que no et deixes influir pels altres, que pots justificar i argumentar les teves decisions i que no et deixes entabanar per ningú ni seduir per mitjans fàcils: televisió, publicitat, etc.

Exercici. Els qui manen sempre tenen raó.

¿Hauríem de pensar pel nostre compte o hem de seguir el que ens manen sempre? Digues si estàs d'acord o estàs en desacord amb les observacions següents, i exposa les teves raons.

1. "Seria un desastre que els joves pensessin per si mateixos en qüestions de política. Els joves haurien de fer simplement el que se'ls diu que facin."
2. "Si tothom fa el que vol, aleshores quines són les regles del joc? "
3. "Si sempre hem de pensar abans d'actuar no faríem res"

4. "Més val no embolicar-se, fer el que et diuen i si no t'agrada t'escaqueges"
5. "Pensar per un mateix et pot dur problemes"
6. "Els pares volen que pensis pel teu compte, però que facis el que et manen"

2. L'amistat

L'amistat és, en la seva essència, una relació entre dos individus amos de si mateixos. És una relació entre iguals. Els antics lloren molt aquesta relació. Per exemple, Aristòtil considerava que sense l'amistat no valia la pena viure. Per a ell, no és solament una cosa necessària, sinó que també és agradable i bella. Va dedicar molta atenció a aquest tema i remarca algunes característiques d'aquesta peculiar i reconfortant forma de relació:

"L'amistat és allò més necessari de la vida; sense amics ningú no voldria viure, encara que posseïs altres bens" *Ètica a Nicòmac*, 1155 a 4-6

Un amic és aquella persona amb qui tinc un tracte d'afecte i confiança. Perquè neixi l'amistat cal que hi hagi una relació freqüent, ja sigui a l'escola o al lloc de treball, estudis, veïnatge o afeccions, però també cal que es donin certes afinitats: objectius, interessos, maneres de ser i pensar.

L'amistat és una forma d'amor, que implica el respecte de la llibertat de l'altre, comporta delicadesa i plaer. I no pot existir una vertadera amistat sense estima i sense respecte.

La relació d'amistat es va construint, de primer es descobreix una simpatia mútua que poc a poc amb el tracte es va confirmant i enfortint. No totes les nostres relacions es converteixen en amistats, en el sentit estricte; tenim coneixences que no passen de ser companys, col·legues, coneguts de col·legi o de barri, sense que hi establim un lligam més enllà.

Exercici: El millor amic

De quina manera descriuries el teu millor amic o amiga?

Procura explicar-ne les afeccions, les qualitats i també els defectes. Fes un recorregut per la vostra història: com us vàreu conèixer, com heu seguit mantenint la relació, quins projectes conjunts teniu de futur?

Enquesta sobre l'amistat

NOM I COGNOMS (ompliu-ho voluntàriament)

EDAT

SEXE.....

BARRI ON VIUS.....

- Podries viure sense amistat? Raona-ho.
- On acostumes a comunicar-te i a trobar-te amb els teus amics/amigues?

Proposar que cada estudiant faci l'enquesta a tres o quatre amics o coneguts i procurar fer una estadística aproximada amb totes les respostes

Text: Damó i Píties

La nostra història va tenir lloc a la Grècia antiga. Un tirà condemnà a mort Damó per negar-se a adular-lo com feien els altres. Però, abans que es complís la sentència, el jove va demanar permís al tirà per anar fins a la seva ciutat, a l'altra banda del país, per despedir-se de la seva família i arreglar els seus assumptes, abans de morir. El seu millor amic, Píties, s'oferí ràpidament per quedar engarjolat en el seu lloc fins que tornés. El tirà va accedir a condició que, si arribava el dia fixat i Damó no havia tornat, seria el seu amic el qui moriria executat. En veure's lliure, Damó va marxar galopant fins que la seva silueta va desaparèixer a l'horitzó.

Els dies passaven inexorablement i Píties, tancat en una fastigosa masmorra, era objecte de les burles de la resta de condemnats.

-¡Estúpid! Així aprendràs la lliçó. ¿Potser creus que el teu "bon amic" tornarà? ¡Segurament s'ho estarà passant la mar de bé a costa teva!

El fatídic dia va arribar. A primera hora del matí, els botxins lligaren Píties i el conduïren a la presència del tirà. Aquest, després de burlar-se una vegada més d'ell, va ordenar que s'executés la sentència.

Quan el botxí estava a punt de deixar caure la destrat sobre el coll del jove, se sentiren uns crits que, des de lluny, l'increpaven perquè s'aturés. Era Damó que, extenuat i sense forces, arribava quasi arrossegant-se.

Desgraciadament, se li havien presentat tants entrebancs pel camí de tornada que es retardà fins al punt de patir per la vida del seu amic. Per sort, va poder gastar tots els diners que portava a sobre comprant un cavall amb qual correu fins a rebentar-lo.

La resta del camí l'havia fet corrents fins a quedar esgotat, però per fi aconseguir el seu objectiu d'arribar a l'hora fixada. Els dos amics, plorant d'alegria, s'abraçaren al retrobar-se.

El tirà, commogut, els va perdonar i, fins i tot, manifestar l'enveja que els hi tenia per haver trobat l'un en l'altre un tresor tan magnífic.

Aquesta anècdota explica perfectament per què Damó i Píties han passat a la història com l'exemple perfecte d'amistat desinteressada.

Qüestions i activitats:

1. ¿Què heu experimentat en llegir aquesta història?
2. ¿Podríeu viure aquesta aventura amb algun amic? ¿Amb qui? Dieu-li en una carta d'agraïment.
3. Representeu l'anècdota en una obra de teatre i obriu després un diàleg amb el públic.
4. Escriviu una altra anècdota, tenint a Damó i a Píties com a protagonistes, on de nou quedi patent el llaç tan fort que els unia. Escolliu la millor i premieu-la d'alguna manera.
5. Feu una llista de les qualitats que ha de tenir un bon amic. Poseu-la en comú i feu un retrat de l'amic ideal.
6. Utilitzant la llista anterior, tracteu d'analitzar-los i descobrir quines d'aquelles qualitats encara us manquen per desenvolupar. Assenyaleu un propòsit personal al respecte.

Text: L'amistat com estimació

"Sens dubte, de tant en tant hi ha sobre la terra una mena de continuació de l'amor, en la qual aquell desig cobejós que tenen dues persones entre si cedeix el seu lloc a un nou deler i a una nova cobejança, a una set comuna i

superior d'un ideal que està per damunt d'elles: tanmateix, ¿qui coneix aquest amor? ¿Qui l'ha experimentat? El seu nom autèntic és amistat ." F. Nietzsche La Gaya Ciència Llibre primer 14 (final) Ed. Laia. Textos Filosòfics. Traducció Joan Leita.

Sobre el film

Són amics Pieruccio i Lelé?

Com ho saps ? És a dir, quins són els indicadors que et fan pensar que la seva és una relació d'amistat?

Bibliografia

Ferenc Molnár Els nois de la via Paal. Cant a l'amistat interindividual que, en cert moment prioritza la solidaritat de grup, sacrificant l'individu.

Mark Twain Les aventures de Tom Sawyer Ed. La magrana, Barcelona, 1990. Traducció de Josep Carner. Mostra l'aspecte vital, creatiu i aventurer de l'amistat infantil.

Herman Hesse Narcís i Boccadoro. Presenta dos amics ben diferents.

3.Coacció social

Text: Fanatisme i violència

"El fanatisme es nodreix i s'expressa mitjançant actituds intransigents. La violència fanàtica es la intransigència convertida en bomba explosiva: el fanatisme explota en violència a través del mecanisme de la intransigència.

La opció per la convivència és el rerafons d'una vida social no fanàtica. Ara bé, la trama de la convivència social està constituïda pel pluralisme. La trama violenta de la societat (trama colpista, trama terrorista, etc.) únicament desapareix mitjançant la trama del sa pluralisme dins del cos social.

Per consolidar la convivència pluralista hi ha un mitjà eficaç: la participació conscient i responsable de tots els individus i de tots els grups en la vida social. La participació crítica i responsabilitzada és l'antídot més eficaç contra el fanatisme i contra la violència que en sorgeix.

L'alternativa global i decisiva enfront la violència fanàtica és l'elevació èticocívica de la societat. L'ètica civil constitueix la trama genuïna de la societat desfanatitzada i no violenta. El projecte ètico-cívic en què col·laboren tots els ciutadans desarticula i neutralitza els fanatismes violents i les violències fanàtiques." Vidal, M., Bioètica, Tecnos, Madrid, 1989, p.19.

- Posa algun exemple d'actitud intransigent que t'hagi afectat
- En què consisteix això que aquí s'anomena "sa pluralisme".
- En concret, quines mesures es poden prendre per anar desterrant les actituds fanàtiques i, per tant, violentes?

4. Els drets polítics

El dret o la jurisprudència consisteix en un conjunt de normes establertes per la societat, que cal complir. Els codis jurídics ordenen, manen o prohibeixen una conducta. En cas d'incompliment de les normes, es preveu una sanció o càstig.

Mentre en l'ètica ens trobàvem en l'esfera privada i l'incompliment d'un deure personal, però podia no transcendir, en el cas del dret, com que la infracció de les lleis afecta drets reconeguts d'altres ciutadans, hi ha sanció o càstig.

No sempre l'ètica i el dret estan d'acord. No sempre un individu accepta el context que li ve donat. I això provoca conflictes: hom pot viure en un país on hi hagi contemplada la pena de mort i no estar-hi d'acord moralment. O bé algú pot estar contra el divorci i ha d'acceptar que les lleis el permetin. El respecte entre la instància individual i col·lectiva és sovint delicada.

Exercici sobre drets

En quin d'aquests casos assenyalaries que s'han vulnerat drets? Especifica quin tipus de drets:

- a) Cria gallines a la banyera
- b) Fa propaganda antiestatal
- c) Posa la TV alta i se sent de tot el veïnat
- d) Ven aliments caducats
- e) Infringeix les normes de circulació
- f) Es decreta una llei que prohibeix els casaments entre majors de 40 anys
- g) Els nens esquerrans no poden anar a escola
- h) Els qui siguin del grup sanguini AB han de canviar de ciutat
- i) Es decreta una llei de puresa de sang

Què té a veure aquest exercici amb el film?

Text: Igualtat –alteritat

"Concebeixo en l'espècie humana dues classes de desigualtats: l'una que anomeno natural o física perquè és establerta per la natura, i que consisteix en la diferència d'edats, de salut, de les forces del cos i de les qualitats de l'esperit o de l'ànima; l'altra, que pot anomenar-se desigualtat moral o política, perquè depèn d'una mena de convenció, i que és establerta o almenys autoritzada pel consentiment dels homes. Aquesta consisteix en els diferents privilegis dels quals alguns gaudeixen en perjudici de la resta, com ésser més rics, més honorats, més poderosos, o fins i tot fer-se obeir.

"El primer que havent tancat un terreny gosà dir: Això és meu, i trobà gent prou beneïda per creure'l, fou el veritable fundador de la societat civil. ¡Quants crims, guerres, morts, quantes misèries i horrors no hauria estalviat al gènere humà el qui, arrencant les estakes o omplint el fosfat, hagués cridat als seus semblants: "gardeu-vos d'escoltar aquest impostor; esteu perduts si oblideu que els fruits són de tots i que la terra no és de ningú"!".VVAA *Borsa de valors*. Desigualtats. Pàg. 49-50.

- Per què hi ha desigualtat?
- Per raons ideològiques i per raons econòmiques.
- Perquè uns tenen (menjar, diners, poder, comoditats, etc.) i altres no. i els que tenen no estan disposats a compartir o a perdre els privilegis.
- Perquè l'esclavatge va durar tants anys? Perquè hi havia una concepció etnocèntrica de l'home europeu que es veia com amo i senyor de la terra i amb dret a quedar-se tot el que trobava: terres, animals i homes. Però també tenien el poder: exèrcits, armes, diner, per poder tractar els altres com a objectes.

6. Actituds cooperatives.

Exercici

- Analitzar les situacions de cooperació i de competició que es donen en el grup i en la societat.
- Que els alumnes es responsabilitzin d'aportar solucions per contribuir a desenvolupar noves habilitats i actituds que superin les situacions competitives i intensifiquin la col.laboració a l'aula.

1. Lectura participada del següent document :

Col.laboració versus competició.

La col.laboració és una actitud imprescindible pel desenvolupament d'un grup i d'una societat. Sense ella no existiria pràcticament progrés humà en el camp de l'economia, la política, l'educació, etc. Es fonamenta en la distribució responsable de diferents tasques i s'alimenta de la confiança i ajuda mútua. Cadascú dóna i rep segons les seves possibilitats i necessitats.

A la societat en què vivim la col.laboració està desvirtuada per la competició. Quan algú ha arribat a adquirir certa responsabilitat en el terreny professional, en el social o polític, no es considera que està servint a la societat o col.laborant en una tasca comú, sinó que ha triomfat, ha fet una bona "carrera".

La competició es fonamenta en la força, en l'estratègia i en la desconfiança. L'existència de l'altre es percep com una amenaça. Com en molts esports, cadascú tendeix a trobar en les realitzacions dels altres un obstacle per a la realització dels seus objectius propis i les úniques alternatives són el triomf o la derrota.

Tot això provoca una gran excitació en les persones i un enfrontament entre els grups. Quasi mai no s'experimenta la necessitat de treballar junts per resoldre un problema comú. Es fa molt difícil trencar el cercle viciós de la desconfiança.

Escollir la cooperació i no la competició com actitud bàsica, no acostuma a resultar fàcil. Implica una gran dosi de confiança en l'altre, l'abandonament de les pròpies preferències i l'entrega de possibles guanys. Tal opció requereix que cadascuna de les parts s'adoni que el rebuig recíproc només du a la catàstrofe. Encara que hi hagi persones que prefereixin perdre abans que guanyar amb l'altra. L'actitud de "tot o res", pròpia de la competició, anirà desapareixent en la mesura que les persones siguin suficientment madures per comprovar els avantatges de la col.laboració.

En situacions de competició o de col.laboració el nostre comportament varia notablement.

Aquestes diferències poden resultar significatives :

1. En situació de competició.

Les conductes s'encaminen a la satisfacció d'objectius personals.

Predomina el secret, la discreció, el silenci, etc.

Es busquen estratègies imprevisibles, que utilitzen la sorpresa.

S'usen arguments racionalitzats i s'interpreten "veritats" no compartides. La comunicació es fa difícil i a vegades insuportable.

Es crea un clima tens que tendeix a augmentar entre el "nosaltres" superior i els "altres" inferiors. Judici falsejat en el quan es tendeix a sobrevalorar la pròpia contribució i a desacreditar la dels altres.

2. En situació de col·laboració

Les conductes s'encaminen a la satisfacció d'objectius comuns al grup.

Predomina l'obertura, la confiança, el diàleg.

Es busquen estratègies previsibles i adaptables, que utilitzen el consens i el vot democràtic.

S'utilitzen arguments basats en opinions escoltades. Hi ha un esforç actiu per comprendre les opinions dels altres, amb l'objectiu d'arribar a una solució acceptable per tots.

Es crea un clima d'integració entre el "nosaltres" i els "altres" en el qual tots es troben en igualtat. Judici racional on l'esforç de cadascú s'avalua en la mesura justa, vingui d'on vingui.

La majoria de les situacions socials en les que ens trobem no són ni purament competitives ni purament cooperatives. Amb freqüència col·laborem i competim simultàniament. Això exigeix un major esforç de clarificació i d'opció. Un major coneixement de si mateix i dels altres, una major comunicació interpersonal i la consegüent confiança mútua, facilitarà la col·laboració necessària per al creixement i maduresa dels grups i de la societat.

a) Fase de reflexió personal

b) Fase creativa. En petits grups elaborar un llistat de suggeriments i propostes per incrementar els nivells de cooperació a la classe durant el curs present

c) Fase avaluativa. Els alumnes poden manifestar el seu grau d'identificació o discrepància amb cadascuna de les propostes o suggeriments seleccionats.

7. Violència i no violència

Text: L'home com a ésser agressiu

"No sabem en quants i fins a quin punt importants tipus de comportament humà hi entra l'agressió com a factor motivant, però crec que han de ser molts. "L'agredir" en el seu sentit original i literal (l'afrontar les situacions o tractar els problemes, l'amor propi o el respecte per si mateix, sense el qual no es faria quasi res, des de la rasurada diària fins a les més sublimes creacions científiques o artístiques), i és probable que tot el que està relacionat amb l'ambició, l'afany de prosperar o pujar de categoria i moltes altres activitats indispensables, desapareixerien de la vida humana si s'anul·lessin les pulsions agressives. De la mateixa manera desapareixeria també amb tota seguretat quelcom important que es propi i exclusiu de l'home : el riure.(...)

La reorientació de l'agressió és el camí més prometedori i el que primer ofereix per fer-la inofensiva. Amb més facilitat que els altres instints es conforma amb objectes substitutius i queda plenament satisfeta. Els grecs de l'Antiguitat estaven familiaritzats amb el concepte de catarsi, o descàrrega purificant, i els psicoanalistes saben molt bé quantes accions perfectament lloables deriven la seva impulsió i la seva utilitat addicional de l'agressió "sublimada" i minvada. Però, naturalment, no s'ha de confondre la sublimació amb una senzilla reorientació". Konrad Lorenz. Sobre l'agressió; el pretès mal/ Ed. Siglo XXI, Madrid, 1980 (10). Pàg. 313-5. Trad. de Fèlix Blanco.

AVALUACIÓ

- Has canviat o matisaries algunes de les respostes inicials?
 - .Si han canviat. En què han canviat?
 - .Si no han canviat. Per què creus que no han canviat?
- Què has après?
- Perquè et pot servir haver vist i treballat aquesta pel·lícula?
- Creus que el que passa a la pel·lícula té alguna cosa a veure amb tu o no t'afecta per res?

Bibliografia i filmografia

Bibliografia sobre racisme

Bassani G. El jardí dels Finzi-Contini Proa A tot vent 257

Fontette F. de El racismo Oikos-Tau, Què sais-je? Vilassar de Mar, 1985

Montagu A. La falacia de la raza L'home, el mite més perillós.

Wallraff G. Cap de Turc Grup del llibre, Soldats de Plom, Barcelona 1984

Altres films

Mississipí Masala. Mira Nair, americano-indi, 1991 Una família d'origen indi expulsada d'Uganda el 1972 es refugia en el Mississipí on funda una comunitat. Film bonic que analitza amb lucidesa i sensibilitat el tema del racisme. Per la mateixa directora de d'un altre film interessant: *Salam Bombay*.

Shadows de J.Cassavetes 1960. Un home deixa la seva amiga quan descobreix els seus orígens negres. Plantejament de la injustícia i la segregació.

Bienvenido al paraiso A. Parker 1990. Drama racial situat el 1936. Un ex agitador sindical s'enamora d'una japonesa i s'ha enfrontar a la llei californiana que prohibeix els matrimonis interracials

Hombre Western protagonitzat per un blanc d'ascendència índia que per això és rebutjat i marginat.

